Dolf de Vries vertelt over Aruba

IMPRESSIES

In 1969 kwam ik met mijn gezin voor een twee jarig verblijf voor de eerste keer naar Aruba. De STICUSA had mij gevraagd of ik als toneelregisseur wilde gaan, en omdat ik toch al met plannen rond liep Holland een tijd te verlaten, kwam mij dat aanbod goed uit. Aangezien ik niets meer van de Antillen afwist dan de gemiddelde Nederlander — en in die tijd wist niemand ook maar iets af van "de laatste resten tropisch Nederland" — vroeg ik de Sticusa mij enige informatie te verschaffen. Wat ga ik daar nu eigenlijk precies doen?, zo vroeg ik. Het merkwaardige antwoord dat ik kreeg was: "Wat de hand vindt om te doen. "Gewapend met deze schat aan kennis landde ik op het vliegveld, aan het eind van de maand september, zonder huis, zonder kennis van de taal, en helemaal zonder kennis van de Arubaanse samenleving. Ik maakte dan ook alle fouten die een mens maar kan maken. Kwamen de spelers van Mascaruba een kwartier te laat dan liep ik boos weg, ik begon een stuk van Pacheco Domacasse op Curaçao te regisseren (OPUS 1) en begreep niet dat ik de Arubanen daarmee ergerde — ik dacht echt dat ik niets dan waardering voor mijn ijver zou ondervinden — ik stelde mij zoveel mogelijk anti- Hollands op en deed mijn uiterste best de Arubanen te begrijpen. Maar ik corrigeerde ze wel constant, en trachtte mijn Hollands gevoel voor degelijkheid en tempo op hen over te brengen. Heel, heel langzaam aan begon ik te begrijpen dat ik mij werkelijk in een ander land moest verplaatsen, dat ik Holland moest vergeten en meer moest denken aan die vijftien kilometer die Aruba slechts scheidden van het machtige continent Zuid Amerika. Maar toch, toen ik vertrok was ik overtuigd dat ik nooit meer terug zou keren. Dat is dus anders uitgepakt.

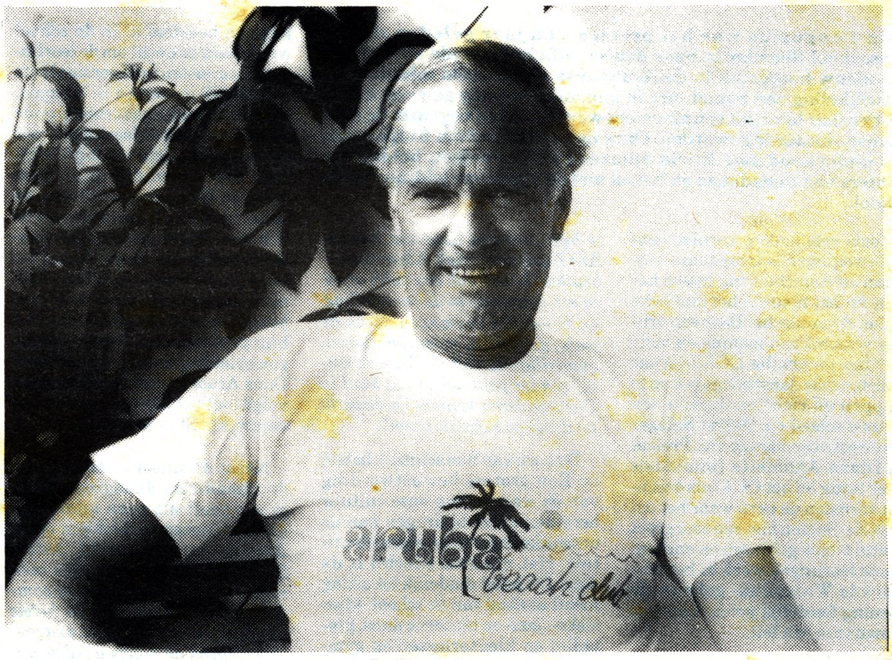

...Dolf de Vries...

Want ik was nog geen jaar in Holland of ik begon mijn ervaringen en groeiende genegenheid voor het eiland waarop tenslotte mijn zoon Patrick geboren was, te bundelen in mijn eerste solo-cabaret "Het zal mij benieuwen", dat ik geheel voor en over de Antillen schreef. Ik kwam terug, en werd geconfronteerd met de merkwaardige reacties die mijn inmiddels gepubliceerde roman "EEN MUUR VAN BLAUW" — een roman die zich afspeelt op Aruba — ter plekke had opgeroepen. Immers, de lezers hier identificeerden mij met de hoofdpersonen van de roman, en graasden de bladzijden met een loupe af om te zien wie ze uit hun eigen samenleving konden herkennen. De gekste voorbeelden werden mij verteld, en hoe ik ook mijn best deed te verklaren dat het een verzonnen verhaal was, men weigerde mij te geloven. En een aantal mensen nam het mij kwalijk dat ik zo onaardig over de Hollandse samenleving had geschreven. Tot mijn opluchting waren de reacties van Arubaanse zijde — zeker van de kant van de scholieren — van positievere aard, en sinds de datum van verschijning (1974) zijn de scherpe kantjes eraf en is de waardering gegroeid.

Vele malen ben ik sinds mijn vertrek in 1971 teruggekeerd, en iedere keer ontdekte ik dat er weer iets veranderd was, en constateerde ik tot mijn verbazing hoeveel ik van dat kleine eilandje was gaan houden. Dit keer vroeg de KLM mij of ik enkele artikelen over Aruba zou willen schrijven, en omdat ik vermoed dat ik iets genuanceerder kan schrijven dan een journalist die een weekje langs komt, voldeed ik maar al te graag aan dat verzoek. Op een regenachtige, zeer sombere donderdag- ochtend stapte ik in een volle KL 781, om slechts negen uur later (met een vertraging van drie minuten, hoe is het mogelijk) boven dat eiland te vliegen, waar naar ik vanuit het vliegtuig al keek met ogen die ieder plekje herkenden. Vreemd dat ik toch nog een fout had gemaakt ... immers, ik dacht dat ik na mijn vertrek op de eerste augustus eerst op tweede augustus zou landen, maar wat schetst mijn verbazing vlak voor de landing te horen dat het nog steeds één augustus was? Mijn "ruman homber" Ronny Toppenberg die mij geschreven had dat hij mij zou ophalen, was er dus niet! Gelukkig zag ik zijn zuster Ivy, die juist voor de zoveelste keer naar de luchthaven was gekomen om iemand die voorgoed naar Nederland vertrok goedendag te zeggen, dus ik kwam toch zonder problemen in mijn veilige, rustige en geliefde Aruba Beach Club terecht. Precies tien uur na vertrek (want ook de douane maakte na een vriendelijk "conta dushi" geen langdurige problemen) dook ik in de blauwe zee, en keek ik bewonderend naar de duikvlucht van de pelikanen. Vanmorgen deed ik boodschappen in de stad, kocht vruchten bij mijn vriend aan de haven, en verbaasde me over alwéér een nieuw hotel en nog meer mij totaal onbekende winkels in de Nassaustraat.

Ik liep bij Jos van der Schoot binnen (die eens — dat weet hij niet meer — zeer onvriendelijk over mij geschreven heeft, toen was ik boos, nu geef ik hem gelijk) en sprak af een stukje te schrijven over mijn terugkeer naar Aruba.

Wat is nu het belangrijkste dat ik de mensen in Holland steeds tracht uit te leggen? Sinds wanneer heb ik het gevoel dat ik de samenleving hier ben gaan begrijpen? Ik denk sinds de reis van een jaar die ik in een kampeerbus met mijn gezin door geheel Zuid Amerika heb gemaakt. Voor het eerst kwam ik Aruba van de andere kant binnen, NIET vanuit Holland, maar vanuit het continent waar Aruba — zo zag ik ineens — bij hoort. Vanmorgen zocht Ronny mij op met z'n tweejarige zoon. Vol trots verzocht hij hem een Hollands liedje te zingen. En ja hoor, onberispelijk zong hij "vader Jacob, vader Jacob, slaapt gij nog. "Ik moest erom lachen, maar onderging een veelheid van emoties. Is dit het? Een donker kind dat een Hollands liedje kan zingen? Ik begreep dat ik midden in de problemen zat — en dat de uitweg daaruit alleen maar te vinden is indien de Hollander zich intens en oprecht verplaatst in die wereld die buiten de geestelijkheid en het onderwijs, niet meer aan deze wereld te bieden mag willen hebben dan begrip, liefde en de wil werkelijk te helpen.

Men moet niet alleen een probleem van verschillende kanten benaderen, ook een land. Toen ik de eerste keer in Polen was kwam ik vanuit Rusland. Polen betekende een verademing, en de Polen begrepen dat niet. Een aantal jaren kwam ik vanuit Holland, en ik onderging Polen geheel anders. De eerste keer vergeleek ik alles met mijn Russische ervaringen, en kwam Polen er fantastisch vanaf, de tweede keer vergeleek ik alles met Holland en vond ik Polen een onvrij, arm en vernietigend geregeerd communistisch land. Wie reist leert niet te snel oordelen.

Toen ik hier in 1969 kwam oordeelde ik over alles. Ik vond iedereen lui, corrupt, de kritiek op Holland bekrompen en ongefundeerd, en begreep niet dat geen Arubaan besefte welke speldeknop op de wereldbol hij voorstelde.

Mijn denken is verrijkt en verruimd doordat ik heb leren luisteren, achtergronden heb leren leggen en bovenal de behoefte om te onderwijzen — ons Hollanders met de paplepel ingegeven — onder de knie heb gekregen.

Nu ben ik dus terug, en in minder dan 24 uur heb ik meer verhalen over de politiek verwerkt dan in een jaar in Holland. Iedereen schijnt het beter te weten, en ik hoop nu maar een ding dat men gezamenlijk iets weet te verzinnen dat werkelijk beter is voor het eiland. Niet voor de politici, maar voor het volk. Ik schrijf dat niet omdat ik de behoefte heb mij met de situatie alhier te bemoeien (voor het eerst kom ik hier echt met vakantie), uitsluitend omdat ik het eiland zo mooi vind en die vliegtuigen vol Arubanen die naar Holland gaan, zo betreur.

Mij is gevraagd toeristisch over Aruba te schrijven. Dat is moeilijk, want hoe kan ik eerlijk tegen een Hollander zeggen "ga naar Aruba!" De prijzen maken het vrijwel iedereen onmogelijk hier te verblijven, daar zal dus wat aan gedaan moeten worden. Wel kan ik schrijven over het eiland zelf, dat meer te bieden heeft dan de hotels, casino's, zon en zee. Toen ik hier woonde was de knoek voor mij onbekend terrein, nu verheug ik mij op wandelingen ver van de huizen en de mensen. Aruba beschrijven, dat zal ik proberen. Want ik besef dat toerisme noodzakelijk is, wil het eiland overleven.

Tot slot: vanmorgen zat ik op het strand, en zoals dat gaat, je raakt in gesprek met andere Hollanders. Ze zijn hier een week, hebben een reis geboekt bij Maduro, en dat leek allemaal heel aardig in Holland. Hotel en vliegtocht nog betaalbaar, maar wat schrokken zij van de prijzen toen ze er eenmaal waren! Ik gaf hun wat goedkopere adressen op, en wij vertelden elkaar hoe mooi we Aruba vonden en hoeveel Hollanders zouden genieten. "Vorig jaar zat ik zelfs in Griekenland in de regen" zei Jelle. "Zo'n strand als hier heb je nergens ter wereld", vulde vrouw Joke aan. Voor de Arubanen is dat bekend.

Voor veel mensen in Holland en de rest van de wereld niet. Dan echt tot slot: een waarschuwing van iemand die het echt goed meent met dushi Aruba en die is: Bouw niet teveel hotels bij!! ■

DOLF DE VRIES

van dorp eddine n.v.

UW BOEKENSPECIALIST

eddine
SCHOTTEGAT WEG OOST

van dorp
OTRABANDA

van dorp
PUNDA

van dorp
PROMENADE

van dorp eddine
HATO

BACK TO SCHOOL

Leerlingen en studenten:

Een suksesvol nieuw schooljaar toegewenst.

Bij ons echt de meeste keus
"Net even iets beter" is de leus.